

İKV BİLGİ NOTU

AB İKLİM POLİTİKASININ EKONOMİK FIRSATLARI VE MALİ RİSKLERİ RAPORU

Fırat Akan, İKV Uzman Yardımcısı

Alman düşünce kuruluşu *Agora Energiewende* tarafından 16 Eylül 2024 tarihinde yayımlanan “AB İklim Politikasının Ekonomik Fırsatları ve Mali Riskleri” raporu, Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında gerçekleştirilen reformların ve 2050 itibarıyla karbon nötr bir kıta olma hedefinin AB ekonomisine etkilerini inceliyor. Bu bağlamda rapor, makroekonomik modellemelere dayanarak, enerji dönüşümünün ekonomik büyüme üzerindeki olumlu etkilerini ve kamu bütçelerine olan mali baskısını değerlendiriyor.¹

Enerji Geçişinin Ekonomik Fırsatları

Raporda, AB'nin 2040 yılına kadar sera gazı emisyonlarını %90 oranında azaltma hedefi, makroekonomik projeksiyonlar ile detaylandırılıyor. *Oxford Economics*'in modellemelerine göre, bu hedefe ulaşılması AB'nin gerçek GSYH'sinde %2'lik bir artış sağlayacak. Polonya gibi Doğu Avrupa ülkelerinde ise artış oranı %5'e kadar çıkabilir. Özellikle sanayi sektörü ve altyapı yatırımlarındaki büyüme potansiyeli, Polonya'nın AB ortalamasını aşmasını sağlayabilir.

Rapora göre, enerji ve altyapı yatırımlarındaki artış, AB'nin sanayi ve üretim sektörlerinde büyümeyi teşvik ederek ekonomik yakınsamayı hızlandıracak. AB'nin enerji geçişi döneminde, özel sektör yatırımlarının hızlanmasıyla birlikte kamu ve özel yatırımların GSYH'ye katkısının ise 2025-2035 yılları arasında %3,3 civarında olacağı öngörülüyor.

Bu süreçte iş gücüne olan talep artacak, ancak uzun vadede verimlilik artışıyla iş gücü talebi azalabilir. Benzer şekilde, 2030'ların ortalarında kamu yatırımlarının azalması beklenirken, bunun yerini enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji sistemlerinin alması öngörülüyor. Zira, yenilenebilir enerji sistemlerinin yaygınlaşmasıyla uzun vadede enerji maliyetlerinin düşmesi bekleniyor.

Karbon Fiyatlandırması ve Kamu Gelirleri Üzerindeki Baskı

Rapora göre, AB'nin iklim nötrlüğü hedeflerine ulaşma yolunda önemli ekonomik fırsatlar olduğu kadar, ciddi mali riskler de mevcut. Birçok üye ülke, iklim politikalarını finanse etmek için sadece karbon fiyatlandırmasına güvenemeyecek. 2030-2035 döneminde AB hükümetlerinin karbon fiyatlandırmasından elde edeceği net gelir yıllık ortalama 27,5 milyar avro olacak; ancak bu gelirler 2037 sonrasında negatif bir seviyeye düşecek. Bu süreçte AB genelinde kamu harcamalarının 2030'lu yıllarda yılda 200 milyar avroyu aşacağı, bunun AB GSYH'sinin %0,7 ila %0,9'una denk geleceği öngörülüyor. Bu durum,

¹ Agora Energiewende, 16.09.2024, "EU Climate Policy Between Economic Opportunities and Fiscal Risks," <https://www.agora-energiewende.org/publications/eu-climate-policy-between-economic-opportunities-and-fiscal-risks>

iklim yatırımlarda daha esnek mali kuralların ve karbon fiyatlandırmasını tamamlayıcı yeni gelir kaynaklarının oluşturulması gerektiğini ortaya koyuyor.

Üye Ülkelerde Mali Riskler

Rapor, İtalya ve İspanya gibi ülkelerin, iklim nötrlüğü ve borç azaltma hedeflerine ulaşmada ek mali düzenlemelere ihtiyaç duyacağını belirtiyor. Özellikle İtalya'nın borç/GSYH oranının, 2050 yılına kadar iklim nötrlüğüne ulaşma sürecinde %25 ile %33 arasında artacağı öngörülüyor. İtalya'nın yanı sıra İspanya da benzer mali baskılar altında bulunuyor. Rapora göre, İspanya'nın iklim politikaları ve enerji dönüşüm projeleri nedeniyle kamu borçlarının önemli ölçüde artacağı tahmin ediliyor. İspanya, büyüme potansiyeline sahip olmasına rağmen, enerji ve altyapı yatırımlarının maliyetini finanse etmek için ek kemer sıkma önlemleri almak zorunda kalabilir. Bu durum, sosyal ve ekonomik dengeleri zorlayarak, iklim hedeflerinin gerçekleştirilmesini tehlikeye sokabilir.

İki ülke de karbon nötrlüğüne ulaşma yolunda kamu finansmanı üzerinde ciddi baskılarla karşı karşıya kalırken, AB genelinde mali uyum ve borç sürdürülebilirliğine yönelik stratejik adımların atılması gerektiği vurgulanıyor. Raporda özellikle Akdeniz ülkelerinin büyüme potansiyeline rağmen kamu borç stoklarının artış eğiliminde olduğu ve bu nedenle ilave mali uyum adımlarının zorunlu olduğu vurgulanıyor. AB üye ülkelerinin borç sürdürülebilirliği analizlerine ve ulusal bütçe planlarına enerji dönüşümü ile ilgili riskleri dahil etmeleri gerektiği belirtiliyor.

AB Düzeyinde Finansman İhtiyacı

Rapor, 2026 yılında sona erecek olan AB'nin Kurtarma ve Dayanıklılık Mekanizmasından (*Recovery and Resilience Facility*, RRF) sonra da AB düzeyindeki finansman desteğinin devam etmesi gerektiğini vurguluyor. Rapordaki verilere dayanarak, 2026 sonrasında AB genelinde yılda ortalama 200 milyar avro kamu harcaması gerekeceği tahmin ediliyor. Bu harcamalar, enerji dönüşümü ve iklim nötrlüğü hedefleri doğrultusunda yapılacak yatırımların sürdürülmesi için kritik öneme sahip. Özellikle İtalya, İspanya gibi Güney Avrupa ülkeleri, borç sürdürülebilirliğini sağlamada zorluklar ile karşı karşıya kalabilir.

Bu bağlamda, ortak AB finansmanı, iklim nötrlüğü hedeflerine ulaşmak için gerekli yatırımların sürdürülebilir olmasına önemli katkı sağlayacak. Bununla birlikte, 2030'lara gelindiğinde, karbon fiyatlandırmasından elde edilen yıllık ortalama 27,5 milyar avro gelirin, enerji dönüşümüne yönelik harcamaların yanında yetersiz kalması ve 2037 sonrasında bu gelirin negatif bir seviyeye düşmesi bekleniyor. Bu nedenle, karbon fiyatlandırmasının yanı sıra yeni finansman kaynakları da oluşturulmalı. Özetle, AB düzeyinde sürdürülebilir mali yapıların oluşturulması, iklim politikalarının başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli.

Rapordan Öneriler

Rapordaki veriler ışığında, iklim nötrlüğü hedeflerine ulaşmada AB'nin mali desteğinin sürekliliği sağlanmalı ve Güney Avrupa ülkeleri başta olmak üzere ek mali düzenlemelerle kamu maliyesi üzerindeki baskı hafifletilmeli. AB iklim politikası ekonomik büyüme ile

uyumlu gelişebilir ancak bu durum kamu maliyesi üzerinde uzun vadeli etkiler yaratacaktır. Özellikle fosil yakıt vergilerindeki düşüş ve karbon fiyatlandırmasından elde edilen gelirlerin azalması, hükümetleri yakın gelecekte yeni finansman modelleri arayışına yöneltebilir. Bu nedenle, AB'nin iklim yatırımlarına esneklik sağlayacak mali kurallar geliştirmesi ve üye ülkelerin mali disiplinle uyumlu iklim politikaları izlemesi gerekiyor.